

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دوره‌های آزاد مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران
نیم‌سال دوم ۱۴۰۴-۱۴۰۵

شعبه قم

فلسفه علوم انسانی

دکتر هادی موسوی

عضو گروه فلسفه علوم انسانی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

سه‌شنبه‌ها: ساعت ۸ الی ۱۰

شروع دوره: ۲۸ بهمن ۱۴۰۴

مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران (شعبه قم)

طرح درس: فلسفه علوم انسانی

روش تدریس: گزارش و شرح دیدگاه‌ها، متن‌خوانی (پارادایم‌شناسی علوم انسانی و مقاله ششم از اصول فلسفه رئالیسم)، گفت‌وگوی انتقادی و ارائه‌ی پژوهش‌های نظری.

هدف کلی: طرح بحث چيستی فلسفه علوم انسانی و ضرورت آشنایی با آن در جهان امروز

طرح کلان جلسات (۱۶ جلسه)

- * (طرح نظری): شناسایی چيستی علوم انسانی در شکل کلان پارادایمی و چيستی علوم انسانی بر طبق نظریات علامه طباطبایی
- چيستی پارادایم و جایگاه آن در علوم انسانی
- تنوع پارادایم‌های علوم انسانی بر پایه تفاوت مبانی پارادایمها.
- عقل عملی به مثابه پایه علوم انسانی
- حکمت عملی و نسبت آن با علوم انسانی
- آشنایی با تنوع دیدگاه‌های حکمت عملی
- نظریه اعتباریات به مثابه مقولات عقلی عملی
- * (جمع‌بندی و نظریه‌پردازی): ترکیب یافته‌ها و ارائه‌ی نظریه‌ی نهایی.

بخش اول: ضرورت شناخت فلسفه علوم انسانی برای زندگی در جهان معاصر

کارکرد علوم انسانی برای نظم جهانی (جلسات ۱ تا ۲)

بخش دوم: منابع اصلی جهانی و اسلامی بحث از فلسفه علوم انسانی (جلسه ۳)

معرفی کتابها و مقالات اصلی که در سطح جهانی در این حوزه نوشته شده‌اند و گزارشی از آثار مکتوب جهان اسلام در این خصوص.

بخش سوم: فردگرایی و تشکیل پارادایم علمی؛

تبیین دیدگاه‌های فردگرایانه در رویکردهای مختلف علوم اجتماعی و چالش‌های شکل‌گیری علم بر پایه نگاه فردگرایانه به جامعه.

گزارش نظریات و نقد.

جلسات ۴ تا ۷:

بخش چهارم: جمع‌گرایی و شکل‌گیری پارادایم علمی

جلسات ۸ تا ۱۱

تبیین دیدگاه‌های جمع‌گرایانه در رویکرد مختلف علوم اجتماعی و چالش‌های تصویر جمع به عنوان یک هویت یگپارچه به عنوان مبنای نظم اجتماعی.

بخش پنجم: حکمت عملی و فلسفه علوم انسانی

جلسات ۱۲-۱۵

حکمت عملی در یونان باستان و تحولات حکمت عملی در دوره اسلامی

نظریه اعتباریات و نسبت آن با حکمت عملی

علوم انسانی بر پایه نظریه اعتباریات

جمع‌بندی مباحث

جلسه ۱۶

منابع اولیه برای متن خوانی: کتاب پارادایم‌شناسی علوم انسانی نوشته برایان فی و مقاله ششم از کتاب اصول فلسفه رئالیسم